

**ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“ БЛАГОЕВГРАД
КАТЕДРА „ФИНАНСИ И ОТЧЕТНОСТ“**

АВТОРЕФЕРАТ

**Приемане на международни стандарти за финансова отчетност в ЕС.
Ефектът на доходността на банката. Пример на гръцките банки в България.**

**Докторска дисертация
От КОЛЕЦА ЕЛЕНИ**

Научен ръководител: доц. д-р ЕЛЕНА СТАВРОВА

2019 г.

Банковата система представлява ядрото на финансовата система, следователно нейното състояние зависи до голяма степен от финансовото състояние на банките. Банковият сектор се различава от другите сектори на икономиката. Поради своята финансова роля може да се каже, че подпомага останалите финансови сектори, като ги финансира и следователно представлява основата за всеки сектор. Поради финансовата подкрепа на банките, растежът на финансовата система допринася за растежа на икономиката. Важна за растежа на икономиката се счита и стабилността на банковата система, към което допринася прилагането на единна финансова политика. Ефективната работа на банковите институции се постига с подходящо и добро управление на общите икономически цели, за да се избегнат сериозни рискове за икономиката, чрез развиване на мощна банкова система, подходяща за задоволяване на изискванията и нуждите на обществото.

В настоящата финансова среда е необходимо наличието на финансови корпорации, тъй като тяхната роля в конфигурацията на предлагането на пари е определяща. Формата на това, което се активира в една икономика, е свързано с институционалната рамка, степента на освобождаване на пазарите и степента на растеж на икономиката. Основен представител на финансовите корпорации са кредитните институции (банките). В наши дни, след някои основни промени, настъпили в европейския и международния финансов и корпоративен свят, банките притежават множество дейности, които могат да активират при предлагането на всякакви продукти и услуги от финансовия свят. Като цяло банковият свят се характеризира с бързата си промяна. Стратегическият приоритет се е изместил от растежа и размера към по-голям акцент върху рентабилността, ефективността и „създаването на стойност“ в банковата корпорация.

Банките, традиционно, имат основна роля в икономиката, тъй като действат като посредници между вложители и кредитополучатели. Разликата между банките и другите финансови корпорации е, че те предоставят депозитни и кредитни продукти. Банките се занимават с управление на пасиви и отпускат пари, за да създадат банкови активи. В противен случай може да се счита, че банките се финансират от депозити или други задължения. В съвременните банкови системи съществува огромен набор от специални банки, фокусирани върху специализирани пазари, и общи банки, които предлагат широк спектър от банкови и други финансови продукти, диференцирани като депозитни сметки, заеми, услуги за недвижими имоти, борсов пазар и застраховки. Присъствието на банките в световната икономика и на пазара е важно и упражнява

съществено влияние върху растежа на предприемаческия сектор в световен мащаб, докато предприятията си сътрудничат с банките като кредитори или като вложители. Банките допринасят значително за поддържането на доверието в паричната система.

Банковата система в Гърция представлява основен инструмент за прилагането на икономическата политика, както във всички страни от Еврозоната, чиято финансова система е базирана на банките. Банките имат способността да променят предлагането и търсенето на пари в икономиката, да влияят на покупателната способност, както и да обединят продуктивните процеси. Гръцките банки предоставят на националната икономика широк спектър от услуги. В рамките на посредническата си дейност те предлагат на вложителите подходящи опции за управление на техния портфейл, и в същото време предоставят различни видове финансиране на кредитополучателите, което води до модернизация и развитие както за частните лица, така и за предприятия. В рамките на платежната система те предоставят на гръцката икономика намаляване на разходите за заплащане. Предлаганите услуги са надеждни и в съответствие с директивите на Общността за защита на гражданите за създаване на допълнителни условия за безопасност и прозрачност в икономическия свят.

Кредитните институции са един от структурните елементи за всяка икономика и чрез операциите, които извършват, те имат основна роля, подпомагайки институциите в процеса на развитие. От основаването си банките от дейности по обмяна и съхраняване на пари са се превърнали в най-важните колектори и разпространители на финансова информация в икономическата система.

Банковите клонове в страната през последните години от дейността си и преди започването на кризата в Гърция, отбелязаха значителен растеж в страната и извън нея. Бюджетната криза, която настъпи в Гърция, влияе значително на банковата система, принуждавайки банките да намерят начини (като увеличаване на капитала, продажба на дъщерни дружества в чужбина и т.н.), за справяне с тези предизвикателства.

Гръцката банкова система беше частично повлияна от международната финансова криза, тъй като не беше инвестирала в токсични и други високорискови продукти, на което се дължи избухването на световната икономическа криза и срива на много банки в САЩ и в Европа, а също така, тя не участваше активно в международните финансови спекулативни операции. Финансовите институции на страната бяха насочени главно към финансирането на гръцката икономика.

Важно е да се отбележи, че гръцките банки не са имали причини да инвестират в такива облигации, когато повечето от тях са постигнали голям напредък през този период, разширявайки предприемаческата си дейност в много страни от Югоизточна Европа, както и в по-широк регион на Балканите. Според Гръцкия съюз на банките, гръцките банки в края на 2010 г. са упражнявали дейност в 16 страни по света с акцент в разширения регион на Югоизточна Европа.

Банковата организация е предприятие, чиято цел е увеличаване на богатството на акционерите, инвестирано в предприятието при определено ниво на риска. Основен фактор за постигането на тези цели на администрацията в банковия организъм е измерването на ефективността с използването на най-подходящите количествени и качествени показатели, които да я определят.

Ефективността на банковата система е един от най-важните въпроси във финансовия сектор. Ефективността може да се определи като най-оптималното използване на наличните ресурси. По отношение на банките администрациите се стремят да увеличат печалбата със съответното намаляване на риска в непрекъснато променяща се среда. Тази тема занимава изследователите в продължение на много години и това е причината да имаме много теории през последните десетилетия, които се използват до наши дни.

Най-интересното и важно измерване на ефективността е измерването на рентабилността. Много изследователи са се опитвали да измерват производителността и ефикасността на банковата индустрия, като използват разходи, резултати, ефективност и рентабилност. Ефективното функциониране на банките изисква голям обем от точна информация чрез среда, която включва счетоводни практики, държавни разпоредби и общи пазарни условия, при които банките оперират.

Анализът на рентабилността води до измерването и оценката на ефективността на предприятието по отношение на печалбите му и инвестициите на акционерите или на капитала, инвестиран в активите на предприятието, или към продажбите му. Той предоставя обширна информация за финансовото състояние на предприятието и по-конкретно анализира и представя по кое време от даден период предприятието постига по-големи печалби. Основните финансови съотношения за рентабилност и ефективност, които произтичат от класификацията на финансовите отчети (баланс на банката и отчет за приходи и разходи) са съотношението на собствения капитал, съотношението на възвръщаемост на активите и нетния коефициент на надбавката към лихвения процент.

Чрез този тип съотношения рентабилността и ефективността на банковата институция се оценяват чрез измерване на ефективността на банковия мениджмънт. Въз основа на своята рентабилност банковите институции осигуряват достатъчна ликвидност за своята дейност и по-нататъшния си растеж. Тези показатели също обясняват доколко една банка може да поддържа своя икономически статут в една развиваща се икономика.

Анализът на ефективността с използването на финансови съотношения е параметричен метод, който се използва широко, защото е лесен инструмент, който осигурява бързи резултати за оценка на ефективността на различни нива. Оценката съответства на измерението между реалните размери и оценките. Финансовите съотношения дават относителен размер на два избрани икономически индикатора, отразяващи състоянието на банковото предприятие. По-конкретно, съотношенията са математическо отношение, при което числителят изразява размера, който е обект на сравнение, докато знаменателят изразява базата за сравнение.

Бързо променящите се икономики на държавите от ЕС и в международен план създадоха много възможности за значителен растеж на банките. Необходимостта от заличаване на различията между счетоводните практики доведе до задължителното приемане на общи счетоводни принципи и процедури за отчитане, Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО) гарантират високо качество на финансовата информация, която е сравнима и разбираема, независимо от държавата, от която произхожда.

Европейската комисия изисква от всички публични субекти на ЕС да оповестяват своите финансови отчети съгласно Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО). Задължителното налагане на приемането на МСФО от държавите е един от най-важните факти в историята на финансовото счетоводно отчитане, което прави МСФО по-широко приети стандарти за финансово счетоводство в света.

От 1 януари 2005 г. всички регистрирани в Европейския съюз дружества са задължени да публикуват своите консолидирани финансови отчети съгласно Международните стандарти за финансово отчитане, известни като МСС / МСФО, вместо националните изисквания (вътрешни Общоприети счетоводни принципи). Регламент 1606/2002 / ЕО по този въпрос е най-важният резултат в процеса на

хармонизиране на счетоводството на Европейския съюз и нова стъпка към изграждането на европейските финансови пазари.

Дори ако хармонизацията е само частична поради различните възможности за избор в определени регулиращи институции и участници на пазара, предприятията очакват важни икономически ползи от новите стандарти. Общият аспект е, че международните счетоводни стандарти ще улеснят достъпа до инвестиционен капитал в ЕС чрез по-голяма прозрачност, подобро качество на счетоводни услуги и съпоставимост. МСФО чрез своето отчитане осигурява хармонизиране на финансирането и може да доведе до по-добро качество на информацията в сравнение с вътрешните Общоприети счетоводни принципи.

Банките и финансовите институции бяха силно засегнати от новите счетоводни стандарти. Един от основните елементи е, че МСФО се основават до голяма степен на отчитането на справедливата стойност, противно на предишното значение на историческата цена. МСС 39 по отношение на признаването и оценката на финансовите средства е особено важен за банките и финансовите институции, тъй като активите и пасивите се инвестират главно във финансови средства.

Информацията относно справедливата стойност на активите и пасивите на банките е полезна за инвеститорите и се обсъжда в литературата на финансовия сектор. Счетоводното качество на финансовите отчети на банките засяга както инвеститорите, така и надзорните органи на банковите институции. Разграничаването в начина на представяне на финансовите отчети и резултатите се е породило от факта, че всяка държава формира своите законодателни норми на базата на своите нужди и пазарни изисквания, като се стреми не само да обслужва интереса и просперитета на своите граждани, но и да управлява задоволително приходите и резултатите.

Важните промени, които настъпиха в предприемаческите дейности, още повече засилиха тази необходимост. Тези промени бяха главно експлозивното появяване на многонационалните предприятия и глобализацията на капиталовия пазар, което създаде доста практически счетоводни проблеми.

Дори методологията за докладване на финансовите отчети да изглежда същата в отделните страни, съществуват различия, които се дължат главно на разнообразието от социални и правни условия, които влияят при установяването на националните счетоводни правила, тъй като в отделните страни те се различават.

Резултатът от прилагането на Регламента е постепенната и оперативна функция на капиталовия пазар, защитата на инвеститорите и създаването на усещане за доверие във финансовите пазари. Накратко, здравата финансова система отразява гладкото и ефективно функциониране на капиталовия пазар, който получава международното признание чрез общоприетите счетоводни модели.

Освен това трябва да се посочи, че МСФО цели да защити конкурентоспособността на европейските капиталови пазари. Постигането на тази цел изисква сближаване на моделите, които се използват в Европа за съставяне на финансови отчети, с различни Международни финансови стандарти, които могат да се използват в световен мащаб за трансгранични транзакции или навлизане на фондовата борса навсякъде по света.

Приемането на МСФО улеснява съпоставимостта на ефективността на предприятия, включени в списъка на всеки пазар. Освен това прилагането на главното „счетоводно отчитане на справедливата стойност“ изисква оценката на всички финансови средства (активи и пасиви) на базата на тяхната законна „справедлива“ стойност и представлява революция по отношение на прилагания от десетилетия счетоводен принцип на историческата цена.

Доверието на капиталовия пазар в качеството на счетоводната информация и администрацията на предприятията имат голямо значение за напредъка на икономиката. Създаването и прилагането на МСФО е важна стъпка към удобството от надеждна и международно сравнима счетоводна информация. Ефективността на капиталовия пазар, както и съществената комуникация между предприятията и акционерите, заемодателите и инвеститорите се основават на качеството и съдържанието на счетоводните стандарти.

Глобализацията на капиталовите пазари обаче дава тласък на тяхното създаване. Докато всички предприятия се стремят да увеличат печалбите си и да инвестират както във вътрешната, така и в международната зона, те искат да увеличат и своя инвестиционен портфейл, така че все-повече нараства необходимостта от създаване на счетоводна система, която да ограничава разходите и да свързва предприятията и инвеститорите.

Приемането на МСФО трябва да се извършва със съответната отговорност и последствия, за да се избегне погрешна картина на финансовите отчети на предприятията. Подправянето или неправилното издаване на финансови отчети и

липсата на съпоставимост между финансовите отчети би довело до създаване на паника и хаос на капиталовите пазари.

Това може да създаде много проблеми, както на инвеститорите, така и на бизнесмените, като промяна на конкуренцията, влияние на пазарния дял или дори преразглеждане на инвестиционния избор.

Следователно доброто състояние на банките е от голямо значение, и по-специално наличието на високо ниво на платежоспособност и гъвкавост, както и ниския риск, свързан с растежа на предприемаческите дейности. Така че, проследяването и описанието на банковите дейности се различават от тези на други предприятия. За вземане на решения за финансовите отчети на банките, на потребителите трябва да се предостави надеждна и съпоставима информация, за да могат да оценят финансовото състояние и резултатите на всяка банка.

Също така трябва да им се предостави необходимата информация, за да придобият по-добра представа за особеностите на предприемаческите дейности на банката, независимо от одита на администрацията и информацията, предоставяна на други лица, която обикновено не е достъпна за всички потребители на финансовите отчети.

Поради тази причина се изисква от банките да включат във финансовите си отчети пълна и изчерпателна информация за нуждите на потребителите. Основните елементи, които интересуват потребителите на финансовите отчети на банката и са посочени в баланса или в други финансови отчети, са следните:

- Ликвидността на банката, която се отчита чрез наличността на достатъчен капитал, за да може да се справи с тегленето на пари или други икономически задължения при падежа им.
- Платежоспособността на банката, която се отчита чрез достатъчния собствен капитал и излишъка от финансови активи.
- Рисковете на банката, свързани с нейните финансови активи и пасиви, с ликвидността, паричните колебания, промените на лихвите и текущите цени и фалитите на нейните клиенти.

Тази информация може да бъде предоставена във финансовите отчети, но потребителите получават по-добра представа, ако администрацията прави коментари и предоставя информация за начина, по който работи и одитира рисковете, свързани с предприемаческата дейност на банките.

С приемането на МСФО от предприятията в ЕС се гарантира еднаквост на финансовите отчети. Предоставена е възможност за сравнение със съответните отчети на предприятията от различни страни, чиито акции се търгуват на борсите в тези страни. Така става възможен и по-лесен процесът на внос и договаряне на акции на регистрирани в дадена държава предприятия на международните капиталови пазари.

МСФО допринасят значително за надеждността на информацията и на публикуваните финансови отчети. Информацията, която предоставят финансовите отчети на предприятията, е ценен инструмент за администрациите, икономическите анализатори, одиторите и институционалните инвеститори. Международните стандарти за финансово отчитане допринасят за предоставянето на възможността за сравнително наблюдаване на разликите, които се срещат във финансовите отчети на дружествата между Международните стандарти и Вътрешните стандарти.

МСФО сравнително включват по-строги счетоводни процеси при издаването на финансовите отчети и състава на финансовите отчети, отколкото са имали местните предприятия. По-конкретно, с МСФО се илюстрира стойността на предприятието, неговите финансови елементи и текущата или справедлива стойност на неговите инвестиции на фондовата борса, и не са в сила по отношение на историческия начин на изчисление, използван за спазване на вътрешните стандарти.

В случай, че оценката на справедливата стойност не е възможна, се определя специален оценител, който да реши правилно и отговорно. Също така, МСФО отделят и отчитат печалбите на предприятието, които са резултат само от основната му дейност. Като пример, строителна компания не би могла да покаже високи печалби от инвестиции на борсата, докато печалбите от строителната ѝ дейност са минимални. По отношение на реалната стойност и рентабилността на предприятието се заключава, че с прилагането на МСФО се предотвратява погрешното насочване на обществеността и се осигурява съществена прозрачност и надеждност.

МСФО не насърчават счетоводните грешки, пропуски и измами. Следователно те допринасят за изключването на подобни неприятни случаи и за създаването на положителен климат на доверие на инвеститорите в докладите и изявленията, които се редактират от одиторите. Основна цел е засилване на прозрачността в работата на предприятията чрез гарантиране на качеството и обективността на счетоводните одити. Новите счетоводни принципи поставят основата за по-надежден и валиден процес на контрол.

Банковата организация е предприятие, което има за цел да увеличи богатството на акционерите, които са инвестирали в предприятието при дадено ниво на риск. Основен фактор за постигане на целите от администрацията на банковата организация е измерването на нейните резултати чрез използването на най-подходящите количествени и качествени показатели, които ги определят.

Настоящият труд се занимава главно с изчисляването и анализа на рентабилността и ефективността на гръцките банкови институции, които се намират в България, първо чрез използването на финансови съотношения, за годините през които са прилагани Международните стандарти за финансово отчитане, и второ от статистически анализ за годините след прилагането на Международните стандарти за финансово отчитане. По този начин се получава завършено описание на гореспоменатите кредитни институти. След това следва сравнение на дадените резултати за всяка банка и вадене на заключения.

Безспорно всеки метод има предимства и недостатъци. Основната причина за избора на използване на финансовите коефициенти са техните предимства, тъй като те вече са анализирани. Всяко финансово съотношение само по себе си не е достатъчно за правилното функциониране на банкова институция. В това изследване са изчислени най-представителните финансови съотношения за получаване на надеждни резултати. За анализа на рентабилността бяха използвани три основни финансови съотношения, а за ефективността - също три финансови съотношения. По отношение на статистическия анализ, той се основава на регресионен анализ. Получените резултати идентифицират връзката между определящите фактори на рентабилността на банката и това, което е повлияло силно или отрицателно върху дейността на банките.

Има много справки за български банки, които са задължени да прилагат МСФО от 2003 г. Счита се, че българските банки са най-рано задължени да възприемат МСФО в Европа. Въпреки това, банките в България не са публикували информация преди 2005 г. относно използването на МСФО или какви конкретни стандарти са въвели, или дори коя е началната година на прехода към МСФО.

2005 г. се счита за решаваща година на тяхното прилагане, тъй като е първата година на задължителното им приемане в ЕС. Всички дружества, регистрирани в ЕС от 2005 г. насам, бяха задължени да представят своите консолидирани финансови отчети в съответствие с МСФО (Регламент (ЕО) 1606/2002), и това е първата година в която българските банкови институции представиха информация в одиторските доклади за това кои МСФО са използвани.

Въпреки това, по-силните банки, за тези години, успяха да отбележат по-високи цени за коефициента на възвращаемост на активите в сравнение с по-малките банки, факт, който се очакваше, тъй като те можеха да развиват по-ефективно елементите на своя актив, за да привличат клиенти и следователно да увеличат доходите си от лихви.

Анализът на функционалните резултати на банката се дължи на достатъчността и сравнението на нейните печалби. По същество се оценяват резултатите от всяка фискална година относно стойността на организма и последиците от бъдещите нива, които засягат състоянието на акционерите.

С оглед да се проучи тази възможност, в рамките на настоящото проучване бяха създадени и използвани шест финансови съотношения, които представляват върховите определящи фактори на ефективността на банките. Трите първи финансови съотношения се наричат „коефициенти на рентабилност“ и засягат ефективността на активите, собствения капитал и нетния лихвен марж, а следващите три, които се наричат „коефициенти на ефективност“, се отнасят до нетния марж на печалбата, оборота на активите и ефективността. Основните показатели за рентабилност и ефективност са:

Коефициенти на рентабилност:

- Възвращаемост на активите
- Възвращаемост на собствения капитал
- Нетен лихвен марж.

Коефициенти на ефективност:

- нетен марж на печалбата
- коефициент на оборот на активи
- коефициент на ефективност

След задълбочено проучване първите резултати показват, че банковите институции постигат по-добра ефективност след 2005 г., което означава, че те съответстват напълно на промените, установени от МСФО. Можем да твърдим, че всички съотношения като цяло имат възходящ курс, с изключение на коефициента на ефективност, който има низходящ курс, но това означава, че се постига по-добра ефективност.

Конкретно, банките като цяло са постигнали напредък за периода 2005 – 2008 г. Средната ефективност е доказано подобрена с ръст от 0,21% за възвращаемост на

активите, 3,69% за възвръщаемост на собствения капитал, 0,07% за нетен лихвен марж, 1,3% за нетен марж на печалбата, 0,07 за коефициент на оборот на активи и 5,38% за коефициент на ефективност.

От окончателната класификация на банките се получава резултатът, че силните банки са станали по-силни след 2005 г., докато слабите банки не са успели да усвоят всички нови промени, произтичащи от прилагането на МСФО, и докато в периода 2001-2004 г. те се класираха добре по скалата на ефективността, след 2005 г. те се сринаха до последното ниво на класификация с намаляване на тяхната ефективност.

Що се отнася до статистическия анализ, събраните данни бяха анализирани с помощта на описателна статистика и прост регресионен анализ. Средното и стандартното отклонение се използват за анализ на общите тенденции на данните от 2005 до 2011 г. за променливите, включени в изследването. Регресионният модел се използва за определяне на относителното значение и въздействието на всяка независима променлива върху конкретни показатели, които определят рентабилността на банката. Стойността на вероятност на обяснителните променливи е издадена за тестване на хипотезите на 5% ниво на значимост.

В това изследване има три алтернативни хипотези:

- Хипотеза 1: Съществува положителна връзка между размера на банката и нейната рентабилност.
- Хипотеза 2: Съществува положителна връзка между управлението на активите и рентабилността на банката.
- Хипотеза 3: Съществува отрицателна връзка между оперативната ефективност и рентабилността на банката.

С оглед да се определи как МСФО са повлияли на рентабилността на банките, те са избрани като зависими променливи основните показатели за рентабилност, като възвръщаемост на активите и приходи от лихви.

- Възвръщаемост на активите

Той е един от основните показатели за рентабилност. Това е съотношението на нетния доход към общите активи. Той измерва колко ефективно банката може да управлява активите си, за да генерира печалба през определен период. Тъй като основната цел на банката е да генерира приходи и печалби, този показател помага както на ръководството, така и на инвеститорите да видят колко добре компанията може да превръща инвестираните си активи в печалби. Това може да се възприеме като

инвестиционна възвръщаемост за компанията, тъй като активите често са най-голямата инвестиция за повечето компании. Така че, банката инвестира пари в капитала и възвръщаемостта се оценява в печалба.

- Доход от лихви

Това са приходите, които заемодателят печели, използвайки средствата си или инвеститор чрез неговата инвестиция за определен период от време. Това е сумата, която се плаща на дадена организация, за да се заемат пари от нея или да се дадат на лизинг на друга, за да се използват средствата ѝ. Счита се, че това е сумата, спечелена от парите на инвеститора.

Като независими променливи на регресията са избрани:

- Активи общо (определя размера на банката)
- Коефициент за използване на активите (определя управлението на активите и се изчислява като оперативен доход, разделен на общите активи)
- Оперативна ефективност, измерена чрез коефициента на оперативната ефективност

Регресионният анализ се използва за идентифициране на връзката между определящите фактори на рентабилността на банката и кои от резултатите на банките са повлияни силно или негативно.

Функцията на регресията е: $y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3$

където:

- Y означава зависими променливи възвращаемост на активите и приходи от лихви
- X_1 е вектор за размера на банката
- X_2 е вектор за управлението на активите
- X_3 е вектор за ефективност
- b_1 е матрица за променливи коефициенти.

С настоящето изследване се установява следното:

За Алфабанк средната стойност с най-високата цена за всички активи е 0,45 за всички независими променливи, докато стандартното ѝ отклонение е 0,40. Приходите от лихви имат по-добра средна стойност от възвращаемостта на активите и по-добро стандартно отклонение от 0,46. Банка Емпорики следва по същия начин със средна стойност 0,58 за общите активи и стандартно отклонение от 0,44. Възвращаемостта на активите има средна стойност 0,38, най-ниската от всички зависими променливи.

Стандартното отклонение от 0,34 означава, че този показател има по-ниска вариабилност.

Банка Пиреос има по-добра средна стойност за общите активи, но по-високо стандартно отклонение за оперативна ефективност. Между зависимите променливи лихвеният доход представлява по-добро стандартно отклонение. Пощенска банка има по-добра средна стойност от 0,66 за управление на активи и по-добро стандартно отклонение за общите активи. Все още изглежда, че приходите от лихви имат по-добри стойности със средна стойност 0,62 и стандартно отклонение от 0,42. По същия начин ОББ представя по-добра средна стойност от 0,61 за общите активи и по-добро стандартно отклонение от 0,43 за оперативна ефективност. От зависимите променливи приходите от лихви имат по-високата средна стойност от 0,56 и стандартното отклонение от 0,40.

В обобщение, от всички независими променливи, общите активи и оперативната ефективност имат най-високото стандартно отклонение, което показва значителна разлика в сравнение с други обяснителни променливи, включени в изследването. Що се отнася до зависимите променливи, приходите от лихви имат сравнително големи вариации в сравнение с другата променлива възвръщаемост от активи.

Резултатите от регресионния анализ показват, че финансовите резултати на банките са силно и положително повлияни от оперативната ефективност и управлението на активите в допълнение към размера на банката. Това беше съгласувано с описателния анализ наред с променливите на изследването, което показва наличието на положителни връзки.

Регресионният анализ между независимите променливи и зависимата променлива възвръщаемост от активи показва, че съществува силна положителна връзка между финансовите резултати и оперативната ефективност (97%).

Това показва, че общите активи имат положителен ефект върху ROA само за банка Пиреос и Пощенска банка. Управлението на активите има положителен ефект върху възвръщаемостта от активи за три от банките, като банка Емпорики също има по-висока оперативна ефективност. Същото се отнася за оперативната ефективност при Пощенска банка, при която има най-силен ефект върху възвръщаемостта от активи.

Факторът на множествено определяне измерва скоростта на дисперсията в зависимата променлива, която може да бъде изведена от независимите променливи в мултирегресионно уравнение. В този анализ R^2 е положителен и по-висок от 0,5 при

банка Емпорики, за да постигне 0,98 R^2 , което означава, че има положителна и много силна връзка.

Регресионното уравнение показва, че почти всички независими променливи влияят положително на приходите от лихви. Изключение прави управлението на активи и оперативната ефективност на банка Емпорики, които имат отрицателен ефект върху приходите от лихви.

По отношение на стойността на вероятност за ОББ тя дава отлични проценти за всяка независима променлива, която е под 0,05. За Алфабанк и банка Емпорики общите активи дават процент под 0,05, което е много важно статистически и може да допринесе за прогнозиране на приходите от лихви. Управлението на активите и за двете банки е равно на 0,05 - факт, който означава, че има статистическа значимост. ОББ има най-значимите резултати, стойността ѝ е почти перфектна, факт, който предоставя по-силни доказателства за всяка променлива в полза на алтернативната хипотеза.

R^2 дава високи проценти за всички банки с изключение на банка Пиреус, което означава, че има много силна зависимост между зависимата променлива, която е лихвеният доход, и независимите променливи. По този начин той се оценява под 50% от дисперсията. Повечето от банките успяват да постигнат до 95%, като ОББ има почти 100%. Това показва, че има перфектна връзка между променливите.

По-конкретно, резултатите от регресионния анализ показват, че финансовите резултати на банките са силно и положително повлияни от оперативната ефективност и управлението на активи, в допълнение към размера на банката. Това беше съгласувано с описателния анализ сред променливите на изследването, което показва наличието на положителни връзки.

Регресионният анализ между независимите променливи и зависимата променлива възвръщаемост на активите показва, че съществува силна положителна връзка между финансовите резултати и оперативната ефективност (97%).

Що се отнася до резултатите на банките, според регресионния анализ, ОББ изглежда е най-силната банка, резултат, който съвпада с предишния анализ на съотношенията. Изглежда, че банка Емпорики е силно засегната от независимите променливи, факт, който доказва, че е добре организирана банка, дори ако предишният анализ на съотношението не е довел до положителни резултати.

Това е доказателство, че банка с по-високи прогнози за общите активи, кредити, депозити или акционерен капитал не винаги означава, че би имала и по-добра рентабилност.

Съществува умерена положителна корелационна връзка (59%) между възвращаемостта на активите и размера на банката (размер на активите). Освен това има значителни положителни връзки между финансовите резултати (размер на лихвения доход) и независимата променлива на общите активи, управлението на активите и оперативната ефективност с коефициенти на регресия съответно 127%, + 37% и + 37%.

Според всички горепосочени анализи, рентабилността на банката може да се обясни с размера на банката, управлението на активите и оперативната ефективност. Тъй като R^2 е 0,5685 за възвращаемостта от активи и 0,9658 за приходите от лихви, може да се заключи, че 56,85% отклонения в рентабилността на банките могат да бъдат обяснени от ефекта върху възвращаемостта от активи от всички независими променливи. Също така, 96,58% отклонения в рентабилността на банките могат да бъдат обяснени от ефекта върху приходите от лихви от всички независими променливи.

Следователно изследването на хипотезата показва следното:

- Хипотеза 1: Съществува положителна връзка между размера на банката и нейната рентабилност. Възприето е само от банка Емпорики.
- Хипотеза 2: Съществува положителна връзка между управлението на активите и рентабилността на банката. Това е изцяло възприето само за ОББ и частично възприето от Алфабанк и банка Емпорики.
- Съществува отрицателна връзка между оперативната ефективност и рентабилността на банките. Възприето е от банка Пирея и Пощенска банка.

Това проучване потвърждава, че приемането на Международните стандарти за финансово отчитане като цяло има положителен ефект върху работата на банките. Силните банкови институции станаха по-силни след 2005 г., което показва, че банките постигнаха хармонизация с МСФО в период, който можеше да бъде пречка за банките, тъй като съвпада с началото на икономическата криза в Гърция.

Очевидно проучвания период от 2005-2008 г. се разглежда като години, в които започва икономическата криза в Гърция, факт, който би могъл да бъде пречка за гръцките банки да постигнат хармонизацията си с МСФО и да увеличат или поддържат постоянна ефективност.

СПИСЪК НА НАУЧНИ ПРИНОСИ

Първо, изследването потвърждава, че приемането на Международните стандарти за финансово отчитане има положителен ефект върху финансовите резултати на банките. Силните и стабилни банкови институции станаха по-силни и по-стабилни след 2005 г., което показва, че банките се постигнаха хармонизация с МСФО и успяха да изготвят своите финансови отчети така, че да покажат ефективност в период, който би могъл да бъде пречка за банките, тъй като съвпада с началото на икономическата криза в Гърция.

Второ и по-конкретно, банките като цяло постигнаха развитие в периода 2005-2008 г. (след приемането на МСФО), което означава, че те са в пълно съответствие с промените, уредени от МСФО. Средната им ефективност се подобри с 0,21% ръст за възвращаемостта на активите, 3,69% за възвращаемостта на собствения капитал, 0,07% за нетния лихвен марж, 1,3% за нетния марж на печалбата, 0,07% за коефициента на оборот на активи и 5,38% за коефициент на ефективност, факт, който може да привлече повече инвеститори, които търсят повече възможности за избор с най-ниски възможни разходи.

Трето, потвърдено е, че има положителна връзка между определящите фактори на рентабилността на банките. Съществува умерена положителна корелационна връзка (59%) между възвращаемостта на активите и размера на банката (размер на активите). Освен това има значителни положителни връзки между финансовите резултати (размер на приходите от лихви) и общите активи, управлението на активите и оперативната ефективност с коефициенти на регресия съответно 127%, + 37% и + 37%.

Доходността на банката може да се обясни с размера на банката, управлението на активите и оперативната ефективност. Може да се заключи, че 56,85% отклонения в рентабилността на банките могат да бъдат обяснени от ефекта върху възвращаемостта на активите от всички независими променливи. Също така, 96,58% отклоненията в рентабилността на банките могат да бъдат обяснени от ефекта върху приходите от лихви от всички независими променливи, по-специално от общите активи, факт, който доказва, че банките са получили лихви от заеми. Качеството на кредитния им портфейл е на стабилно ниво в условията на начална финансова криза, която може да влоши икономиката като например безработица, водеща до невъзможност на кредитополучателите да погасяват заемите си. Този положителен ефект може да бъде

резултат от вида на активите, които формират приходите от лихви в банката, които могат да варират значително при кредитите.

**СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ
ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД**

1. „МЕЖДУНАРОДНИ ФИНАНСОВИ ОТЧЕТНИ СТАНДАРТИ И ЕФЕКТЪТ ВЪРХУ ДОХОДНОСТТА НА БАНКИТЕ. ИЗСЛЕДВАНЕ ВЪРХУ ГРЪЦКИТЕ БАНКИ В БЪЛГАРИЯ“

Economics and Management ISSN: 2367-7600; 1312-594X Volume: XVI, Issue: 1, Year: 2019, pp. 31-41

2. „СЪСТОЯНИЕТО НА ГРЪЦКИТЕ БАНКИ В ЕВРОЗОНАТА“. ПУБЛИКУВАНО ВЪВ ВТОРАТА МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ ТЕМА 2018 Г. „Нови постижения в информационните технологии, туризма, икономиката, управлението и селското стопанство“ – 08.11.2018 г., ГРАЦ, АВСТРИЯ

3. „МЕЖДУНАРОДЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТЕН СТАНДАРТ 9: „НОВИЯТ“ СТАНДАРТ И КАК ПЪРВОТО МУ ПРИЛАГАНЕ ЗАСЕГНА ГРЪЦКАТА БАНКОВА СИСТЕМА НА 01.01.2018 Г.“

„Международно списание за иновации в бизнеса и управлението“ (IJBMI, ISSN (в ел. формат): 2319 – 8028, ISSN (на хартиен носител): 2319 – 801X, т. 8 брой 04 серия II, м. април 2019 г., стр. 01-09”

4. „СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ НА ИКОНОМИЧЕСКАТА СИТУАЦИЯ, РАЗВИТИЕ И ПРИНОС КЪМ ТУРИСТИЧЕСКАТА ИНДУСТРИЯ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА БЛАГОСЪСТОЯНИЕТО“

ПУБЛИКУВАНО НА НАЦИОНАЛНАТА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ „Културните коридори на югоизточна Европа: културен туризъм без граници“, 02.10.18-07.10.18, САНТОРИНИ, ГЪРЦИЯ.